

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Darinou Michorovou v právní věci

žalobce J. B., narozeného dne X,
bytem X,

zastoupeného JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem,
sídlem Symfonická 1496/9, 158 00 Praha 5,

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované č. I ze dne 2. 6. 2025, čj. RN-X X X-341-JJA,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal u žalované dne 19. 3. 2024 na společném formuláři žádost o příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 písm. b) zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci (dále jen „zákon o soudní rehabilitaci“) a též podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v

oblasti sociální (dále jen „nařízení vlády“), protože byl usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 15. 3. 2024, čj. 2Nt 3000/2024-35, soudně rehabilitován podle § 33 odst. 2 citovaného zákona, neboť byl nezákonně zbaven osobní svobody v období od 17. 11. 1989 do 21. 11. 1989.

2. Žalovaná **rozhodnutím č. I** uvedeným v záhlaví zamítla námitky žalobce proti rozhodnutí č. I správního orgánu I. stupně ze dne 29. 4. 2025, čj. 1-2R-29.4.2025 – 426/x x x, kterým byla žádost žalobce, týkající se příplatku podle zákona o soudní rehabilitaci, zamítnuta. O žádosti o příplatek k důchodu podle nařízení vlády rozhodla žalovaná stejným způsobem samostatným rozhodnutím č. II.
3. Žalobce následně podal proti rozhodnutím č. I a č. II dvě samostatné žaloby. O žalobě proti nevyhovění žádosti o příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. zdejší soud vedl souběžně řízení evidované pod sp. zn. 1 Ad 20/2025, kdy rozsudkem ze dne 30. 1. 2026, čj. 1 Ad 20/2025-85 žalobě vyhověl, rozhodnutí správních orgánů zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
4. Předmětem tohoto řízení je žaloba proti zamítnutí příplatku k důchodu podle zákona o soudní rehabilitaci.
5. Žalovaná v napadeném rozhodnutí v nyní posuzované věci s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 18. 5. 2021, čj. 3 Ads 108/2018-29, zamítnutí žádosti odůvodnila tím, že žalobce nebyl v důsledku nezákonného zbavení osobní svobody, pro které byl soudně rehabilitován, poškozen na svých právech v oblasti důchodového zabezpečení, přičemž rozhodnutí soudu o účasti na rehabilitaci samo o sobě nezakládá nárok na odškodňovací dávky a nezbavuje správní orgán a posléze ani soud ve správním soudnictví povinnosti posoudit, zda jsou splněny podmínky pro vznik nároku na příplatek k důchodu v konkrétním případě. Z doloženého osobního listu důchodového pojištění žalobce za období roku 1989 přitom vyplynulo, že v uvedeném roce mu bylo na dobu zaměstnání (dnes doba pojištění) od počátku započteno plných 365 dnů.

II. Obsah žaloby

6. Žalobce v žalobě namítl, že dle jeho právního názoru je na poškozeném, aby si zvolil poté, co byl rehabilitován, zda požádá o zvýhodnění podle § 25 odst. 1 až 6 nebo odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci. Není na žalované, aby takovou volbu prováděla za poškozeného nebo dokonce, aby tuto volbu odepřela. Naopak, je povinna poškozenému poskytnout takové důchodové zvýhodnění, které si sám zvolí. Žalovaná též není oprávněna stanovovat jakákoliv další kritéria nad rámec právní úpravy. Pokud postup podle § 25 odstavců 1 až 6 žalobci žádný praktický prospěch nepřináší, nelze mu vyčítat, že volí postup podle odstavce 7. Úvahy žalované o tom, jak byla, či nebyla v osobním listu důchodového pojištění uvedena doba nezákonného zbavení osobní svobody, nebo zda žadatel byl či nebyl poškozen na svých důchodových právech, je dle žalobce právně nevýznamná.
7. Žalobce se domáhal zrušení tohoto rozhodnutí žalované i rozhodnutí správního orgánu I. stupně a vrácení věci k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

8. Žalovaná ve vyjádření k žalobě zopakovala skutkové okolnosti, ze kterých vyřizování žádosti žalobce při ověřování podmínek nároku na příplatek k starobnímu důchodu

vycházela. Rozsáhle přitom citovala z rozsudku NSS ze dne 18. 5. 2021, čj. 3 Ads 108/2018-29, na který odkazovala i v napadeném rozhodnutí, jenž dle jejího názoru potvrzoval v napadeném rozhodnutí prezentovaný výklad dotčeného ustanovení. Připomněla, že je „pouze“ v pozici vykonavatele vůle zákonodárné moci. Na jedné straně žalobce tvrdí, že žalovaná není pro přiznání příplatku oprávněna stanovovat jakákoliv další kritéria, na straně druhé ji však nutí, aby přímo porušila zákon. Žalovaná dále ve vyjádření zdůraznila, že se obrátila na odbor sociálního pojištění Ministerstva práce a sociálních věcí (dále též jen „ministerstvo“) s žádostí o vyjádření, zda se ztotožňuje s jejím stanoviskem, které se opírá zejména o výše cit. rozsudek NSS, čj. 3 Ads 108/2018-29, že nárok na příplatek podle dotčeného ustanovení nelze přiznat osobám, které v důsledku věznění nebyly na svých právech v oblasti sociálního zabezpečení jakkoliv poškozeny. S odkazem na e-mailovou komunikaci ze dne 8. 4. 2025 žalovaná dodala, že oslovený odbor s tímto stanoviskem žalované souhlasil.

9. Dále s odkazem na citovanou judikaturu zdůraznila, že příplatek podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci představuje pouze alternativu k zápočtu dob podle odst. 5. Nejde o zcela nový nárok, jenž by se měl vztahovat i na osoby, které nemohlo jednání státu v rozporu s demokratickými předpisy v oblasti důchodového zabezpečení jakkoliv poškodit.
10. Žalovaná závěrem uvedla, že v případě, že zdejší soud postaví svůj právní názor proti legitimnímu postupu žalované, který nebyl doposud zpochybněn správními soudy včetně NSS, ani Ústavním soudem, ani ministerstvem, *„pak by měl svůj oponentní právní názor vyjádřit velmi podrobně s jednoznačným konstatováním, jak a podle jakých zákonných předpisů by měla žalovaná v dalším řízení postupovat“*.
11. Žalovaná navrhla, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Další podání účastníků řízení a postup soudu

12. **Replika:** Žalobce podal dne 25. 8. 2025 soudu repliku. V ní reagoval na odkaz žalované na e-mailovou korespondenci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, kdy doložil, že žalovaná mu k jeho žádosti o zaslání kopie odpovědi ministerstva odpověděla přípisem ze dne 15. 7. 2025, že věc projednala pouze ústně. V tom spatřoval žalobce rozporuplnost a požádal o kopii této korespondence soud.
13. Dále odkázal na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 9. 2024, čj. 64 Ad 9/2024-43 ve věci žalobce, jemuž žalovaná obdobně odpírala příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., který žalobce na rozdíl od rozsudku NSS, čj. 3 Ads 108/2018-29, považoval ve své věci za přílehavější. Současně soudu doložil kopii tohoto rozsudku.
14. Žalobce následně zopakoval svá žalobní tvrzení o tom, že mu byla za rok 1989 zohledněna plná doba pojištění (365 dnů) není právně významné a zákon nestanovuje podmínku, že věznění poškozeného muselo mít dopad na jeho pojistné doby. Žalovaná tak zastáváním tohoto názoru fakticky upírá nároky řadě osob, např. těch, kteří si své krátkodobé věznění „pokryla“ tím, že si vzala dovolenou, nebo šlo o studenty či důchodce. Žalobce dodal, že on sám byl zatčen v pátek (17. 11. 1989) až po pracovní době, pak přišel víkend (tedy nepracovní dny), a tedy následné pondělí a úterý vazby (20. a 21. 11. 1989) mu nic nebránilo „pokryt“ dovolenou nebo neplaceným volnem od zaměstnavatele. Jako důkaz své diskriminace ze strany žalované žalobce doložil 8 rozhodnutí, kterými žalovaná jiným osobám příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 písm. b) zákona o soudní rehabilitaci přiznala, aniž by řešila, kolik dnů v daném roce byly zaměstnány [(i) ze dne 11. 2. 2020, čj. R-11.2.2020 - 425/i i, (ii)

ze dne 21. 6. 2023, č. I, čj. 1-3R-21.6.2023 - 415/ii ii ii, **(iii)** ze dne 28. 2. 2024, č. I, čj. 1-2R-28.2.2024 - 4210/iii iii iii, **(iv)** ze dne 24. 5. 2024, čj. R-24.5.2024 - 4210/iv iv iv, **(v)** ze dne 18. 6. 2024, č. I, čj. 1-2R-18.6.2024 - 421/v v v, **(vi)** ze dne 5. 2. 2025, č. I, čj. 1-2R-5.2.2025 - 425/vi vi vi, **(vii)** ze dne 12. 2. 2025, č. I, čj. R-12.2.2025 - 4210/vii vii vii, a **(viii)** ze dne 12. 6. 2025, čj. R-12.6.2025 - 426/viii viii viii].

15. **Výzva soudu a doplnění správního spisu:** Soud s ohledem na obsah vyjádření žalované k žalobě a žádosti žalobce o zaslání odkazované e-mailové komunikace ze dne 8. 4. 2025 vyzval žalovanou výzvou ze dne 10. 9. 2025, čj. 1 Ad 19/2025-59, k doplnění správního spisu o chybějící listiny, a současně žalobce informoval, že mu požadované listiny nemohl zaslat, neboť nejsou obsahem správního spisu. Současně jej poučil o možnosti a postupu při nahlížení do soudního spisu.
16. Žalovaná doložila požadované části chybějícího správního spisu dne 18. 9. 2025.
17. **Doplnění repliky:** Podáním ze dne 5. 9. 2025 žalobce svou repliku doplnil. Jelikož v mezidobí získal požadovanou e-mailovou korespondenci jinou cestou, vzal svou žádost o její poskytnutí soudem zpět. Následně se k obsahu této korespondence též vyjádřil. Pokud v ní žalovaná vyjádřila obavy, že bude v blízké době zahlcena žádostmi jako ve dvou případech, které žalobce dokládal se svou replikou, kdy se jednalo o několikahodinové omezení osobní svobody, žalobce namítl, že tyto obavy se jednak nenaplní, především však i kdyby tomu tak bylo, vznášení oprávněných nároků občanů není důvodem k jejich odmítnutí kvůli zahlcení. Dále v reakci na e-mailovou komunikaci ze dne 8. 4. 2025 poukázal na rozpory v tvrzeních ředitele odboru sociálního pojištění v e-mailu ze dne 13. 11. 2024, kde tvrdil, že na stanovisku ministerstva je *závislé* rozhodování žalované, v e-mailu ze dne 8. 4. 2025 však odcitoval pasáž, v níž svá slova zmírnil a uváděl, že žalovanou nemůže zavazovat, jak má rozhodovat, přestože „[pan ministr] by byl rád, kdyby v [obdobném] případě [žalobce] bylo rozhodnuto stejně jako u pánů Ch. a Š., a to přesto, že [žalobce] na rozdíl od pánů Ch. a Š. má důchod v disidentské výši [...]”. ČSSZ však není povinna toto přání respektovat, pokud má sama jiný právní názor.“
18. Žalobce též upozornil, že po rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích (viz bod 13. výše) žalovaná přiznala tamnímu žalobci v podobné věci příplatek k důchodu podle nařízení vlády, přesto žalobcův nárok na příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 písm. b) zákona o soudní rehabilitaci v nynější věci zpochybňuje s odkazem na odst. 1 cit. ustanovení. Dle názoru žalobce platí, že pokud má žalobce nárok na příplatek podle nařízení vlády, má nárok i na příplatek podle § 25 odst. 7 písm. b) zákona o soudní rehabilitaci, byť by mu výpočet podle odst. 1 daného ustanovení žádný prospěch nepřinesl.
19. **Vyjádření žalobce po nahlížení do spisu:** Žalobce poté, co využil svého práva nahlížení do spisu, zaslal soudu své další stručné vyjádření dne 18. 10. 2025. Studium spisu se utvrdil v tom, že žalovaná žalobce diskriminuje, což vyplývá z vyjádření žalované o tom, „*proč to nejde*“ v kontrastu s řadou vyhovujících rozhodnutí v obsahově shodných kauzách.

V. Obsah správního spisu

20. Správní spis, který je společný i pro projednání věci sp. zn. 1 Ad 20/2025, obsahuje tyto pro věc relevantní dokumenty: žádost žalobce o starobní důchod ze dne 12. 12. 2007, a její přílohy (evidenční list důchodového pojištění za období od 7. 12. 1988 do 30. 4. 1990, duplikát evidenčního listu důchodového pojištění za období od 1. 5. 1991 do 31. 7. 1991, výpisy z evidence samostatně výdělečných osob za období let 1999 až 2002, potvrzení o zaměstnání

od 1. 5. 1991 do 31. 7. 1991, potvrzení údajů o činnosti samostatně výdělečné osoby), žádost o úpravu starobního důchodu podle § 8 zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 9. 3. 2018, čj. R-9.3.2018 – 426/x x x, kterým bylo této žádosti vyhověno, rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 15. 4. 2024, čj. R-15.4.024 – 427/x x x, o zvláštním příspěvku k důchodu podle čl. II bodu 1 zákona č. 28/2024 Sb. ode dne 1. 3. 2024, záznam odd. č. 426 ze dne 15. 7. 2024 pro odd. 311 žalované se žádostí o zaujetí stanoviska k oprávněnosti nároků žalobce na příplatek k důchodu podle zákona o rehabilitaci a podle nařízení vlády, žádost ze dne 19. 3. 2024 o příplatky k důchodu starobního podle § 25 odst. 7 písm. b) zákona č. 119/1990 Sb., a podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., jejíž přílohou bylo mimo jiné usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 15. 3. 2024, čj. 2Nt 3000/2024-35, kterým byla vyslovena účast žalobce na rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci, neboť byl nezákonně zbaven osobní svobody dne 17. 11. 1989 od 19.15 hodin až do 21. 11. 1989, záznam odd. 311 ze dne 11. 4. 2025 pro odd. 426 a odd. 4212 s doporučením obě žádosti žalobce zamítnout – v tomto záznamu se odkazuje na stanovisko odboru sociálního pojištění Ministerstva práce a sociálních věcí, konkrétně na e-mailovou komunikaci s ředitelem odboru, Ing. T. M. ze dne 8. 4. 2025, která však nebyla součástí spisové dokumentace, prvostupňové rozhodnutí, námitky ze dne 1. 5. 2025 proti prvostupňovému rozhodnutí a napadené rozhodnutí ze dne 2. 6. 2025.

21. Po doplnění žalovanou k výzvě soudu (viz bod 15. výše) správní spis dále obsahuje e-mailovou komunikaci žalované s ředitelem odboru sociálního pojištění Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 8. 4. 2025 (k tomu viz dále body 41. a násl. níže).

VI. Posouzení věci Městským soudem v Praze

22. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. V souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl přitom o věci bez ústního jednání, neboť žalobce výslovně uvedl, že o ústní jednání nežádá, a žalovaná v zákonem stanovené lhůtě nevyjádřila výslovný nesouhlas s projednáním věci bez ústního jednání.
23. Žaloba **není důvodná**.
24. Podstatou sporu mezi účastníky řízení je jediná právní otázka, a to, zda žalobce za daných skutkových okolností jeho případu splňuje podmínky pro přiznání příplatku k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci.
25. Podle § 25 odst. 1 až 7 zákona o soudní rehabilitaci platí, že:

(1) Pro účely důchodového zabezpečení se doba vazby a výkonu trestu odnětí svobody poškozeného, který byl podle tohoto zákona zcela zproštěn obžaloby, posuzuje jako doba pokračování v zaměstnání (pracovní činnosti), jež poškozený konal před vzetím do vazby (nástupu trestu), podle předpisů o sociálním zabezpečení. Stejně se posuzuje část doby výkonu trestu, po kterou byl trest vykonán neoprávněně, jestliže se podle tohoto zákona zruší odsuzující rozsudek jen zčásti.

(2) Jestliže poškozený v době nezákonného výkonu trestu vykonával práce, které by odůvodňovaly zařazení v zaměstnání do I. (II.) pracovní kategorie, posuzuje se výkon těchto prací jako výkon zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie.

(3) *Ustanovení odstavce 1 se užije obdobně pro zápočet doby, po kterou poškozený v důsledku výkonu trestu nemohl po svém propuštění vykonávat zaměstnání (pracovní činnost); při výpočtu průměrného měsíčního výdělku (pracovní odměny) se nehledí k této době, a pokud je to pro poškozeného výhodnější, ani k době, po kterou nemohl vykonávat své dřívější zaměstnání (pracovní činnost).*

(4) *Pro výplatu dávky nesprávně vyměřené následkem vazby nebo výkonu trestu se nepoužije ustanovení § 95 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o tříleté době, v níž lze zvýšit nebo přiznat dávku.*

(5) *Doba vazby, výkonu trestu nebo doba, po kterou poškozený v důsledku výkonu trestu nemohl po svém propuštění vykonávat zaměstnání (pracovní činnost), se pro vznik a výši nároků náležejících z pracovního poměru a nemocenského pojištění započte jako doba trvání pracovního poměru.*

(6) *Ustanovení předchozích odstavců se užije i v případě, že rozhodnutí vyhlášené v původním řízení bylo v celém rozsahu zrušeno podle oddílu druhého nebo pátého.*

(7) Poškozený může žádat, aby mu byly místo nároků vyplývajících z ustanovení předchozích odstavců poskytnuty měsíční příplatky k důchodu v částce (zvýraznění podtržením doplnil soud):

a) 20 Kčs za každý měsíc vazby a výkonu trestu odnětí svobody, ve kterém poškozený konal práce za zvlášť obtížných pracovních podmínek, které by odůvodňovaly jejich posuzování jako zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie,

b) 15 Kčs za každý měsíc vazby a výkonu trestu odnětí svobody v ostatních případech.

Příplatek k důchodu se poskytuje ode dne 1. 7. 1990, byl-li poškozený k tomuto dni poživitelem důchodu. Stane-li se poškozený poživitelem důchodu po tomto dni, poskytuje se příplatek k důchodu od přiznání důchodu. Příplatek k důchodu se vyplácí jen do výše, která spolu s důchodem nepřevyšuje nejvyšší výměru starobního důchodu stanovenou zvláštním předpisem.

26. Žalobce vykládá výše uvedené ustanovení tak, že pro přiznání předmětného příspěvku prakticky stačí pouze skutečnost, že žalobce byl podle příslušných předpisů soudně rehabilitován (což nebylo mezi účastníky řízení nikdy sporným), a již v samém důsledku toho získal nárok požadovat příspěvek buď podle § 25 odst. 1 až 6, anebo podle odst. 7. Tento výklad je však zcela mylný. Z formulace daného ustanovení, jakož i z jeho smyslu a účelu je zřejmé, že takový výklad nebyl záměrem zákonodárce.
27. Přestože se správní soudy výkladem tohoto ustanovení v minulosti již opakovaně zabývaly (viz např. rozsudky NSS ze dne 19. 11. 2018, čj. 7 Ads 419/2018-24, či ze dne 19. 12. 2018, čj. 8 Ads 162/2018-53), většinou tak činily v souvislosti s nároky uplatňovanými rodinnými příslušníky zemřelých poškozených, nikoliv na podkladě skutkových okolností, které se vztahují k nyní řešené věci. Otázka, kterou byl zdejší soud povolán v dané věci posoudit, tak dosud výslovně řešena nebyla (z tohoto pohledu je proto též zavádějící poněkud ultimátní výzva žalované směřovaná soudu, v níž současně tvrdila, že její legitimní postup nebyl dosud judikaturou zpochybněn – viz bod 10. výše). Kromě odlišnosti postavení osoby uplatňující nárok je tak v případě žalobce rozhodující skutkovou odlišností od dosud soudně řešených případů příplatku k důchodu podle dotčeného ustanovení skutečnost, že žalobci od počátku, tj. již od roku 2007, odkdy starobní důchod s postupnými úpravami pobíral, nebyl nesprávně vypočten starobní důchod v důsledku jednání ze strany nedemokratického režimu, za které byl rehabilitován, a žalobce to ani netvrdil. Naopak, žalobce věc staví tak, že pokud byl

soudně rehabilitován, je na něm, aby si zvolil, zda v rámci zákona č. 119/1990 Sb. „*požádá o zvýhodnění podle § 25 odst. 1-6 nebo odst. 7 cit. zákona.*“

28. Soud se však s námitkami žalobce nemohl ztotožnit a dospěl shodně se žalovanou k závěru, že žalobce nesplňuje podmínky pro přiznání příplatku k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci.
29. Uvedená právní úprava dle své důvodové zprávy vychází z obdobné právní úpravy § 28 zákona o soudní rehabilitaci č. 82/1968 Sb., který byl zákonem č. 119/1990 Sb. zrušen, s tím rozdílem, že v předchozí právní úpravě nebyla zakotvena možnost uplatnit volbu odškodnění, resp. úpravy důchodu, pevnou částkou, jako je tomu nyní podle § 25 odst. 7. Toto doplnění zákonodárce konkrétně odůvodnil nutností „*provést i odpovídající úpravy, jež mají dopad do důchodového zabezpečení rehabilitovaných osob* [a dalších osob].“ (zvýraznění podtržením doplnil soud). Protože možnost volby způsobu úpravy důchodu podle odst. 7 byla v původním znění stanovena pouze pro poškozené, kteří v době účinnosti zákona o soudní rehabilitaci (1. 7. 1990) již byly poživateli důchodu, zákonodárce následně s účinností od 1. 3. 1991 novelou č. 47/1991 Sb., rozšířil tuto možnost i na okruh poškozených, kteří se poživateli důchodu stali až po tomto datu. Těmto osobám se příplatek k důchodu poskytuje až ode dne přiznání důchodu (tj. k pozdějšímu datu).
30. Judikatura NSS (např. již žalovanou odkazovaný rozsudek ze dne 18. 5. 2021, čj. 3 Ads 108/2018-29) přitom konstantě vychází z toho, že tento druh příplatku k důchodu má na rozdíl od jiných příplatků k důchodu podle dalších rehabilitačních předpisů, pouze dorovnat sociální situaci poškozených a rehabilitovaných osob, naopak, nemá funkci jakéhosi „ bonusu“ k důchodu. Jinak řečeno, jeho cílem je nastavit podmínky pro účely výpočtu důchodu tak, jako by k nezákonné vazbě nebo nezákonnému výkonu trestu, které se negativně odrazily v důchodovém zabezpečení poškozených, nedošlo.
31. Závěry NSS v tomto rozsudku se vztahovaly k posouzení nároků na příplatek k vdovskému důchodu osoby blízké (manželky) poškozeného, který již zemřel v situaci, kdy poškozený byl sice v dětství násilně se svou rodinou v 50. letech minulého století režimem vystěhován z rodného domu, nebyl však nikdy ve vazbě, stíhán, či odsouzen ve smyslu zákona o soudní rehabilitaci. NSS však v uvedené věci musel předně vyřešit otázku, zda rozhodnutí příslušného soudu deklarující, že určitá osoba byla účastna rehabilitace dle § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci, představuje bez dalšího rozhodnutí, které zakládá nárok na příplatek k důchodu podle § 25 tohoto zákona, nebo rozhodnutí ve smyslu § 1 odst. 1, písm. a) a b) nařízení vlády č. 622/2004 Sb., které zakládá nárok na příplatek k důchodu, eventuálně rozhodnutí ve smyslu § 5 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o zvláštním příspěvku k důchodu, anebo zda si správní orgán a správní soudy mohou o vzniku nároku učinit úsudek samostatně, pouze s ohledem na existenci takového rozhodnutí (viz bod [33] citovaného rozsudku).
32. Konkrétně NSS v bodě [41] uvedl, že „z § 25 odst. 1 a 5 zákona o soudní rehabilitaci vyplývá, že *odškodnění v oblasti důchodového zabezpečení mělo primárně sloužit k tomu, aby nebyla daná osoba znevýhodněna oproti jiným poživatelům dávek důchodového pojištění v důsledku toho, že jí bylo znemožněno pracovat.* Příslušné doby se proto mají započítávat tak, jako kdyby se jednalo o výkon práce. I ze zařazení § 25 do oddílu šestého zákona o soudní rehabilitaci nazvaného „*Odškodnění*“ je zřejmé, že má jít o nahrazení újmy, která se daným osobám stala, oproti stavu, pokud by vůči nim nebylo postupováno v rozporu s principy demokratické společnosti. *Příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci představuje pouze alternativu*

k zápočtu dob podle odst. 5. Nejde o zcela nový nárok, jenž by se měl vztahovat i na osoby, které nemohlo jednání státu v rozporu s demokratickými principy v oblasti důchodového zabezpečení jakkoliv poškodit.“ (zvýraznění podtržením doplnil zdejší soud, text zvýrazněný tučně je převzat z originálu rozsudku NSS).

33. Soud neshledal důvod se od tohoto výkladu jakkoliv odchýlit ani v posuzované věci. Na tyto závěry pak lze navázat výkladem předmětného ustanovení na základě metody gramatického (doslovného) výkladu ve spojení s teleologickou metodou výkladu (smyslem a účelem právní úpravy). Z doslovného znění citovaného ustanovení i z jeho smyslu a účelu plyne, že k tomu, aby poškozený mohl žádat o příplatek k důchodu vyjádřený pevnou částkou podle odst. 7, musí splňovat podmínky pro jeden z nároků podle odstavců 1 až 6; to vyplývá přímo z formulace: „*místo nároků vyplývajících z ustanovení předchozích odstavců*“. To však nebyl případ žalobce, neboť podmínky podle žádného z odstavců 1 až 6 nesplňoval. Především však nebyl nijak zkrácen na započítané době pojištění (dříve době zaměstnání), která pro žalobce připadala v úvahu jako jediný nárok vyplývající z předchozích odstavců s ohledem na skutkové okolnosti předmětu jeho rehabilitace (žalobce nebyl v inkriminované době stíhán, odsouzen, či ve výkonu trestu odnětí svobody, pročez logicky nemohl ve výkonu takového trestu ani konat práce za zvlášť obtížných podmínek I. nebo II. pracovní kategorie). Za dotčený rok 1989, kdy byl prokazatelně nezákonně ve vazbě, byť pouze v řádu dnů, neměla tato skutečnost žádný dopad do jeho oblasti důchodového zabezpečení, tedy neměla vliv na jeho nárok na starobní důchod. To plyne z doloženého evidenčního listu důchodového pojištění za rok 1989, kdy mu byla prokazatelně započtena doba pojištění plných 365 dnů. V takovém případě nemá právo žádat o alternativu při odškodňování dopadů do důchodového zabezpečení, neboť mu prokazatelně žádná škoda v této oblasti jednoduše nevznikla.
34. Soud pro úplnost dodává, že tato skutečnost odlišuje věc žalobce v této věci od věci jeho žaloby vedené zdejším soudem pod sp. zn. 1 Ad 20/2025, které soud naopak vyhověl, neboť tam relevantní právní úprava příplatku podle nařízení vlády alternativy způsobu úpravy důchodu neupravuje. Přitom se soud neztotožnil ani s názorem žalobce, že pokud má nárok na příplatek podle nařízení vlády, má nárok i na příplatek podle § 25 odst. 7 písm. b) zákona o soudní rehabilitaci, byť by mu výpočet podle odst. 1 daného ustanovení žádný prospěch nepřinesl. Jedná se o dva odlišné, na sobě nezávislé příplatky k důchodu, podle jiné právní úpravy, které mají odlišný cíl a rozsah, a i když je dle právní úpravy možné, aby jeden žadatel požíval oba příplatky k důchodu zároveň, není tento stav automatický, jak se mylně domnívá žalobce.
35. Výklad žalobce je zcela izolovaný a vytržený z kontextu. Jeho výklad by naopak potvrzoval závěr, že předmětný příspěvek je samostatným, nikoliv *alternativním* nárokem. Jak však bylo s odkazem na závěry NSS vysvětleno výše, není tomu tak (na rozdíl od příplatku k důchodu podle nařízení vlády, které bylo předmětem žaloby žalobce v souběžně posuzované ve věci 1 Ad 20/2025, k čemuž pro detailnější úvahy soud odkazuje na odůvodnění svého rozsudku v tamní věci).
36. Je tak zřejmé, že pokud se chce žadatel úspěšně domoci příplatku k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci, nestačí pouze doložení rozhodnutí soudu o tom, že byl účasten rehabilitace, jak se snaží žalobce přesvědčit soud, ale současně musí být zjištěno, že byl některým ze způsobů podle § 25 odst. 1 až 6 zkrácen na svém nároku vyplývajícím mu z důchodového zabezpečení (viz první věta § 25 odst. 1). Byť tento závěr z citovaného rozsudku NSS výslovně neplyne, zdejší soud je přesvědčen, že je v něm obsažen implicitně právě

s ohledem na závěr, že posuzovaná právní úprava má za cíl nároky z důchodového zabezpečení *dorovnávat* (viz potvrzená část v bodě 32. výše). NSS navíc dále v citovaném bodě pokračoval: „**Manžel žalobkyně zjevně nemohl vykonávat jakoukoliv pracovní činnost, protože mu v rozhodné době byly necelé 2 roky. Objektivně proto nemohl být ekonomicky činnou osobou (nemluvě o pravidlech pro zápočet dob, kde dolní hranicí je skončení povinné školní docházky), a tudíž ani nemohl být na svých důchodových nárocích nějak poškozen.**“ (tučně zvýrazněno v originálním textu rozsudku). I z těchto závěrů vyplývá, že příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci není poskytován automaticky pouze na základě soudního rozhodnutí o rehabilitaci.

37. Nejde tak o nějakou novou podmínku, kterou by žalovaná uplatňovala nad rámec zákona, jak tvrdí žalobce, ani o striktní formalismus či restriktivní výklad zákona v neprospěch rehabilitovaných osob, ale je zcela v souladu se smyslem a účelem posuzované právní úpravy. V této souvislosti nepovažoval soud žalobcův odkaz na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích za přílehavý, neboť se týkal jiných skutkových okolností a jiné právní otázky, byť se dotýkal stejné právní úpravy. V uvedeném případě se žalobce domáhal příplatku k důchodu ke zmírnění křivd způsobených mu komunistickým režimem v oblasti sociální podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., a krajský soud zde posuzoval otázku, zda lze žalobce považovat za osobu spadající do vymezeného personální působnosti nařízení podle § 1 odst. 1 nařízení vlády, konkrétně, zda trestný čin, za který byl odsouzen v 60. letech minulého století, bylo možno považovat za trestný čin podle § 2 zákona o soudní rehabilitaci. V daném případě krajský soud vycházel ze smyslu a účelu nařízení vlády, kterým bylo mimo jiné zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a ze závěrů nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2008, sp. zn. I. ÚS 1916/07, podle kterého má být při výkladu rehabilitačních předpisů upřednostněn výklad teleologický před čistě dogmaticky gramatickým výkladem tak, aby byl v maximální míře naplněn účel rehabilitačních a na ně navazujících předpisů. Tato situace však v případě žalobce dle názoru soudu ve shodě s žalovanou v daném případě nenastala, neboť žalovaná nevykládala zákon o soudní rehabilitaci čistě dogmaticky gramaticky, naopak, přihlédla též ke smyslu a účelu daného předpisu, především však nevznikli pochybnosti o platnosti rehabilitace žalobce.
38. Pokud by správní orgány toto *odškodnění* (viz název Oddílu šestého zákona o soudní rehabilitaci, do něhož je § 25 zařazen) žalobci přiznaly, byl by žalobce naopak v důchodovém zabezpečení neoprávněně zvýhodněn oproti těm žadatelům o důchod, kteří splňovali srovnatelnou dobu pojištění (tehdy dobu zaměstnání), avšak nebyly ve svých důchodových nárocích zasaženi soudně rehabilitovatelným nezákonným jednáním minulého nedemokratického režimu. V tomto kontextu si přitom lze jen ztěžít představit situaci a právní podklad pro takový postup žalované, kdyby žalobci v zájmu přiznání jeho *práva volby* na způsob úpravy důchodu podle alternativ v § 25 jako takového, a současně v zájmu zachování „dorovnávacího“ smyslu dané právní úpravy, jednoduše odečetla dobu strávenou žalobcem ve vazbě od již nezpochybnitelně získané doby pojištění za rok 1989. Na druhou stranu, pokud by předmětná doba vazby žalobce v roce 1989 nebyla započtena do jeho doby zaměstnání, podmínky výše citovaného ustanovení by splňoval, a pouze v takovém případě by mohl žalovanou žádat buď o započtení této doby při výpočtu (přepočtu) výše jeho starobního důchodu, anebo si zvolit příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci. V takovém případě by pak bylo povinností žalované tuto volbu žalobce po ověření všech zákonných podmínek provést a příplatek k důchodu vyjádřený zákonem stanovenou pevnou částkou přiznat. To však nebyl případ žalobce.

39. Tím soud nijak nepopírá právo žalobce na účast a morální zadostiučinění, které mu v důsledku jednání předchozího režimu v rozporu s demokratickými principy jistě náleží.
40. K doloženým 8 rozhodnutím o příplatku k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci ve věcech jiných žadatelů, které patrně spojuje zastoupení stejným advokátem v jejich sporech, který se na danou problematiku specializuje, soud uvádí, že nemá k dispozici jejich dávkové spisy a nejsou mu známy skutkové okolnosti těchto žadatelů, kdy ze samotných rozhodnutí tyto detaily zcela nevyplývají a nelze je tak ověřit, či se vůči nim skutkově vymezit. Soud však pro účely svého rozhodnutí ve věci žalobce tyto spisy nevyžadoval pro nadbytečnost, a současně z důvodu, že nebyl ani oprávněn jakkoliv hodnotit či přezkoumávat zákonnost těchto rozhodnutí. Soud přitom z obsahu těchto rozhodnutí zjistil, že minimálně v případech rozhodnutí uvedených v bodě 14. výše pod čísly (i), (iii), (vi) a (vii) [kdy v případě rozhodnutí (viii) dokonce nebylo blíže specifikováno ustanovení odstavce 1 vůbec] byly příplatky k důchodům přiznání nejen podle § 25 odst. 1 písm. b), jak žádá i žalobce, ale i podle písm. a) téhož ustanovení, které má být alternativou k úpravě důchodu pro ty poškozené, kteří museli v době věznění vykonávat práce, a tedy lze usuzovat, že skutkový stav těchto žadatelů se týkal i jiných nároků vyplývajících z ustanovení § 25 odst. 1 až 6 zákona o soudní rehabilitaci. V dané věci je ovšem podstatné, že bylo zcela jednoznačně prokázáno, že žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro přiznání předmětného příplatku k důchodu, který není samostatnou dávkou, ale alternativním způsobem výpočtu důchodu již vzniklých nároků na jeho úpravu.
41. Interní e-mailovou komunikaci žalované s ředitelem odboru sociálního pojištění, kterou žalovaná doplnila do správního spisu k výzvě soudu, soud v dané věci po předběžném seznámení se s jejím obsahem nepovažoval za rozhodnou pro své rozhodnutí, protože soud v dané věci vycházel pouze ze znění zákona o soudní rehabilitaci a ve své rozhodovací činnosti je vázán pouze zákonem. Z tohoto důvodu soud ani nepovažoval za nezbytné dotčenou e-mailovou komunikaci provést jako důkaz a nařídit za tímto účelem ústní jednání ve věci.
42. Nad rámec nezbytně nutného však soud ke steskům žalobce v replice (viz bod 12. výše) uvádí, že e-mailová komunikace dle názoru soudu neměla vliv na zákonnost samotného napadeného rozhodnutí. Interní konzultace žalované, či její snaha o získání jiného náhledu na jí předestřené stanovisko na složitou právní otázku (která věcně zahrnovala též postup v případě příplatek k důchodu podle nařízení vlády 622/2004 Sb.), nemohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí z toho důvodu, že žalovaná v dané věci rozhodla podle svého vlastního, již dříve předestřené úsudku, který nebyla povinna žalobci před vydáním rozhodnutí s předstihem sdělovat. Dokonce nebyla ovlivněna ani následným stanoviskem ministra, který prostřednictvím odboru sociálního pojištění ministerstva komunikoval své přání, aby žalovaná žalobci v jeho žádostech o příplatky vyhověla. Soud přitom nevidí nic závadného na takovém postupu v situaci, kdy žalovaná jakožto orgán moci výkonné je oprávněna, ba povinna koordinovat a sladit své úřední postupy v souladu se sociální politikou státu, do které oblast důchodového zabezpečení spadá, a jejíž odborným garantem je právě resort Ministerstva práce a sociálních věcí.
43. Nezákonnost napadeného rozhodnutí však může spočívat i v postupu správního orgánu, který vydání samotného rozhodnutí předcházel. Nedostatek spočívající v chybějící části správního spisu žalovaná jeho doplněním v průběhu soudního řízení zhojila. Nesprávně a nezákonně však dle názoru soudu postupovala, pokud žalobci k jeho výslovné žádosti neposkytla možnost se seznámit s obsahem této písemné (nikoliv ústní) komunikace

v situaci, kdy zjevně úkony k získání písemného stanoviska příslušného odboru ministerstva v řízení ve věci žalobce, a to jako případný podporný podklad pro své budoucí rozhodnutí, učinila. V takovém případě šlo o část spisu, který mohl být podkladem pro rozhodnutí samotné, a žalobce měl dostat v souladu s § 36 odst. 3 první věty zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, přiměřeným způsobem možnost seznámit se s ním, a případně se k němu i vyjádřit. To současně neznamená, že žalovaná měla povinnost mu tento podklad rovnou zaslat. Pokud o něj žádal, měla ho povinnost alespoň upozornit na institut nahlížení do spisu a případně mu nabídnout efektivní postup, který by byl z hlediska časového pro takový úkon pro žalobce přijatelný (zpravidla poskytnout informaci o možnosti objednat se a v jakém předstihu k nahlížení s přihlédnutím k možnostem správního orgánu spis připravit a zajistit zákonné podmínky pro nahlížení). Tato nezákonnost však dle názoru soudu v konečném důsledku rovněž neměla vliv na zákonnost rozhodnutí jako takového, a žalobce to ostatně ani nikdy netvrdil, neboť jak již bylo řečeno, žalovaná pouze konzultovala svůj zamýšlený postup s garantem sociální politiky státu. Současně měl žalobce též možnost se k dané komunikaci též vyjádřit v rámci soudního řízení a jeho námitky nebyly tak soudem oslyšeny. Rozhodující však pro danou věc bylo a je, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě platné právní úpravy, která byla aplikována správně. Na to nemohlo mít ani vliv, zda by žalovaná odůvodnila své rozhodnutí výslovným odkazem na závěry rozsudku NSS čj. 3 Ads 108/2018-29, který jen podporoval již dříve zaujaté stanovisko žalované a který byl zmíněn i v stanovisku ministerstva, neboť neuvedení odkazu na judikaturu soudů nezpůsobuje samo o sobě nezákonnost rozhodnutí.

44. Soudu proto nezbylo než žalobu zamítnout.

VII. Závěr a náklady řízení

45. Protože soud neshledal žalobu důvodnou, zamítl ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
46. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Právo na náhradu nákladů řízení se obecně řídí podle pravidla procesního úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalobce se svou žalobou u zdejšího soudu neuspěl, naopak ve věci byla úspěšná žalovaná. Ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. však výslovně vylučuje, aby v případě, že je ve věci důchodového pojištění úspěšný správní orgán, jako je tomu i v nyní projednávané věci, bylo právo na náhradu nákladů řízení přiznáno tomuto orgánu. Proto žalovaná rovněž nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 30. ledna 2026

Mgr. Darina Michorová
samosoudkyně